

КУЛЬТУРА ТА СТАВЛЕННЯ ЛЮДЕЙ ДО ПРИРОДИ

Березуцький В.В.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У 80-х роках у навчальний процес почали вводити дисципліни екологічного спрямування – охорона навколишнього природного середовища та подібні. У той час питання культури у її частини ставлення до природи, розглядались у контексті загальної культури людини. Образ мислення людини, який далі формує відношення до оточуючого світу, залежить від її культури, інтелектуального потенціалу та знань. *Екологічне мислення*, як частина загального мислення людини, зможе реалізуватися у діяльності тільки після того як стане елементом культури. У свою чергу, *екологічне мислення* може формуватися тільки на основі екологічних знань, які людина придбає у процесі життя. З цього витікає необхідність постійної неперервної екологічної освіти та постійного поповнення її новими відомостями про стан сучасної природи. З того часу пройшло майже 40 років, а актуальність підвищення культури фахівців та населення, залишається найактуальнішим питанням сучасності.

Юнг К. Г. сформулював закон збереження об'єму «свідомість – духовність» (свідомого – неусвідомленого): «Якщо що-небудь важливе знецінюється та зникає у нашому свідомому житті, то відповідно до цього закону з'являється компенсація втраченого у неусвідомленому» [1]. Для сучасної людини багато чого перетворилось в утопію та знецінилось. Компенсація їх у без свідомому деформує внутрішній світ людини, робить його дискомфортним, а у деяких випадках – агресивним, що є відображенням його душі [2]. Доцільно згадати думку академіка Дабагяна А.В. (завідувача кафедри у НТУ «ХП»), яку він висловив у монографії «Человек, его сознание и культура в паутине электронно-цифровых сетей». Академік Дабагян А.В. наводить структуру формування цивілізації на початку третього тисячоліття та показує, що людина у цей час буде формувати свою свідомість разом із культурою та вихованням в умовах розвитку науково-технічного прогресу. Людина розглядається як складова система, яка вміщує чотири іпостасі: людина – об'єкт та суб'єкт біологічного розвитку; інтелект людини; людина – споживач благ; людина – виробник благ. Вчений підкреслює, що людина формує розум, а культура формує інтегральний інтелект людства (ІЛ) та образ його життя. Цивілізація, яку створює людство, не може розвиватися без енергетичних перетворювань, а це призводить до зростання безладу.

Людство врятує лише *гуманна особистість*, відтворена в мільйонах землян. Це єдиний і ймовірно найбільш діючий шлях порятунку життя на Землі.

Література:

1. К.Г.Юнг. Проблемы души современного человека//Философские науки. – 1989.- №8.- С.114-126.
2. Екологія: навч. посіб. / В.В.Березуцький, Л.А., Васьковець, О.М. Древаль; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: НТУ «ХП», 2016. – 420 с.